

Gimnazija Kranj
Koroška cesta 13, 4000 Kranj

Raziskovalna naloga:

Salsa na slovenskem ozemlju: Spolna vloga ženske na plesišču

Področje: Sociologija

Avtorica: Ana Šegula

Mentor: prof. Marko Bukovšek

Ljubljana, 2015

Kazalo

Kazalo	2
Povzetek.....	3
Uvod	4
Raziskovalno vprašanje.....	4
Metodologija.....	4
Integracija vloge »Salsere« v slovenski kulturni kontekst	6
»Eksotična« tuja kultura	6
Salsa plesna etiketa.....	6
Spolna objektivizacija plesalke.....	7
Telo plesalke: fizična projekcija statusa.....	7
Analiza intervjujev in opazovanja z udeležbo	8
Zaključek	10
Viri	11
Priloge	12

Povzetek

V tej raziskovalni nalogi bom raziskala vlogo ženske pri salsi, družabnem plesu v paru, v kulturnih okvirih naše družbe. Salsa je ples latinsko-karibskega izvora in zato predstavlja nam, pripadnikom zahodne družbe, tujo, v naših očeh bolj tradicionalno kulturo, v kateri sta vlogi moškega in ženske opredeljeni na dominantno ter submisivno. Spolna vloga, ki jo posameznica prevzame med plesom, se tako razlikuje od vlog, ki so ji poznane iz lokalnega kulturnega konteksta. Osredotočila se bom na žensko submisivno vlogo na plesišču kot na kontrast množice dominantnih vlog, ki jih ženske prevzemajo v vsakdanjem življenju v Sloveniji. Ta naloga temelji na podatkih, pridobljenih na plesnih tečajih in salsa plesnih večerih v Ljubljani skozi metodo opazovanj z udeležbo ter na podatkih, pridobljenih skozi intervjuje plesalcev. Analize podatkov se bom lotila skozi okvir antropološke feministične teorije. Poleg udejanjanja ženske vloge bom v nalogi pojasnila tudi, kako izvrševanje dejanj pri samem plesu oblikuje identiteto plesalke kot ženske znotraj salsa subkulture ter izven nje. Pri tem igra pomembno vlogo torej sama komunikacija med žensko in plesnim partnerjem ter ostalimi člani salsa subkulture.

Uvod

Salsa je ples z latinsko-ameriškimi koreninami, ki je v zadnjih dvajsetih letih postala popularna kulturna praksa v Sloveniji. Salsa ima zaradi svoje interakcijske komponente pomembno vlogo pri socializaciji posameznika in integraciji le-tega v skupnost. Ko posameznik namreč začne plesati salso, ne spozna le novega, fizičnega načina izražanja, temveč ga ta način sporazumevanja tudi poveže s ostalimi plesalci v skupnost salsa subkulture. Fizična interakcija pri samem plesu poteka med dvema plesnima partnerjema. Izražanje plesalke ter plesalca je v večji meri pogojeno z določenimi vedenjskimi pravili in pričakovanji. Te vedenjske norme so specifično določene tako za plesalko, kot za plesalca in tako definirajo status moškega in ženske na plesišču. Raziskovalna naloga se bo osredotočila na tematiko ženske spolne vloge pri salsi, torej žensko sprejemanje in izpolnjevanje statusnih pričakovanj.

Raziskovalno vprašanje

Raziskovalno vprašanje te raziskovalne naloge je sestavljeno iz več podvprašanj, ki se nanašajo na žensko spolno vlogo pri salsi in sicer kako ženske dojemajo status »Salsere«, kako se z njim identificirajo, na kakšen način opravljajo vlogo, ki jo opredeljuje ta status ter kako se ponotranjenje statusa odraža v vsakdanjem življenju plesalke. Za boljše razumevanje ženske vloge sem vključila tudi moški pogled na žensko spolno vlogo pri salsi.

Metodologija

V tej raziskovalni nalogi sem se osredotočila na lokalno salsa skupnost v Ljubljani, kjer ima salsa v Sloveniji tudi najdaljšo tradicijo in je največja tovrstna skupnost v Sloveniji. Čeprav člani salsa skupnosti pripadajo različnim ekonomskim razredom, starostnim ter etičnim skupinam, glavnina skupine pripada delavskemu razredu ter starostni skupini med 25 in 40 let. Prav tako je večina članov slovenske nacionalnosti, katoliške religije ter imajo vsaj višješolsko izobrazbo.

Glavna metoda pridobivanja podatkov, je bila metoda opazovanja z udeležbo. V slovensko salsa skupnost sem se vključila aprila leta 2014 z vpisom na začetni tečaj salse. Moje raziskovalno vprašanje sem izoblikovala oktobra, istega leta, nato pa sem šest mesecev preko opazovanja tečajev, salsa zabav in interakcije s plesalci zbirala podatke za analizo. Opaženo dogajanje, ter slišane izjave sem si, če je bilo to le mogoče zapisovala sprti če ne, pa po spominu. Med procesom vključevanja v skupnost sem se spoprijateljila z nekaterimi plesalci, ki so postali kasneje tudi moji glavni informatorji.

Pri opazovanju sem se osredotočila predvsem na vpliv strukture, ki jo v tem primeru predstavljajo norme salsa skupnosti in z njimi predpisani statusi, na posameznega akterja. Ker tradicija salsa kulture v slovenskem kulturnem kontekstu sega le v zadnji dve

desetletji, sem se odločila za sinhroni pristop raziskovanja salsa skupnosti, saj se trenutna skupnost bistveno ne razlikuje od slovenske salsa skupnosti v devetdesetih.

Podatke pridobljene z opazovanjem, sem podkrepila tudi s podatki pridobljenimi z metodo delno-strukturiranega intervjuja. Intervjuvala sem osem informatorjev v zadnjem mesecu mojega opazovanja. Intervjuje sem s privoljenjem intervjuvancev snemala in kasneje naredila prepis. Intervjuvancem je bila zagotovljena anonimnost in možnost umika informacij. Pred začetkom samega intervjuja sem jim predstavila temo raziskovalne naloge, ter razlog, zakaj so bili izbrani, kot moj vzorec. Kljub temu da sem se trudila biti kar se da nevtralna, se zavedam, da so moja vprašanja lahko nakazala pričakovano smer odgovorov, saj se k tej raziskavi pristopila že z dokaj izdelano predstavo ženske vloge na plesišču. Te domneve sem želela preizkusiti s terenskim delom ter na podlagi pridobljenih podatkov potrditi ali zavreči.

Nekakšno oviro na začetku raziskovalnega dela postavila starostna razlika, saj sem potrebovala nekoliko dlje časa, da sem se vključila v salsa skupnost. Starost članov salsa skupnosti se giblje večinoma med petindvajsetimi in štiridesetimi leti starosti, zato sem s sedemnajstimi leti nekoliko izstopala in mi je bilo nekoliko težje vključiti v starejšo družbo. Kljub temu po nekaj mesecih starejše plesalke in plesalci niso bili več pretirano zadržani v pogovorih. Zadržanost je bilo mogoče še vedno občutiti v pogovorih o bolj intimnih temah, kot so partnerski odnosi, kjer je bilo nekaterim informatorjem malce neprijetno govoriti o svojih izkušnjah zaradi mojega primanjkljaja življenjskih izkušenj. Spet drugi informatorji pa so želeli prevzeti vlogo učitelja ter mi zato postregli z veliko količino informacij o njihovih preteklih izkušnjah. Ker sem tudi sama predstavnica nežnejšega spola sem veliko lažje pridobila zaupanje drugih plesalk kot plesalcev. Plesalci so bili na splošno v pogovorih bolj zadržani, nekateri pa so se mi s svojimi odgovori želeli prikazati v najboljši luči in želeli narediti vtis name.

Pri raziskovanju sem se osredotočila na vlogo, status in funkcije ženske, ki je skozi proces plesa razvila identiteto plesalke. Pri sami analizi podatkov sem vključila tudi svoj emski pogled, saj sem tudi sama šla skozi ta proces razvijanja lastne identitete. Ker sem želela ostati čimbolj objektivno, sem poskušala na salsa skupnost gledati tudi is etske distance. Tako sem svoje lastne izkušnje izločila iz analize, kjer so pretirano odstopale od glavnine in s tem ohranila objektivnost analize, kolikor je bilo to le mogoče.

Integracija vloge »Salsere« v slovenski kulturni kontekst

»Eksotična« tuja kultura

Eden izmed glavnih razlogov za vstop na salsa sceno, je privlačnost »eksotične« latino kulture. Latino kultura posamezniku ponudi nekakšen miselni pobeg iz vsakdanjega stresnega življenja in predvsem vedenjski odklon od normativnega vedenja, ki ga predpisuje slovenska družba. Slovensko družbo, kot družbo zahodnega sveta namreč zaznamujejo naslednje karakteristike: negotovost in tveganje, tekmovalnost in individualna orientacija, čustvena in identitetna kriza, komodifikacija družbe ter razrahljani medčloveški odnosi, ki bazirajo na informacijski tehnologiji. Salsa ponuja posamezniku pobeg v kontrastno skupnost, ki temelji na tesnih medsebojnih odnosih, direktni komunikaciji, ki daje posamezniku občutek varnosti in ga povezuje v samo skupnost. Zelo pomembna komponenta interakcije med plesalci je fizični kontakt. Salsa, kot ples zahteva namreč neprestano dotikanje ter objemanje plesnega partnerja, zato se razdalja med dvema osebama, ki določa posameznikov osebni prostor bistveno zmanjša, ko le-ta vstopi v salsa skupnost. Količina fizičnega kontakta, ki je zaželena na plesišču pa bistveno presega nivo spodobnosti v vsakdanjem življenju, saj bi bilo po standardih naše družbe nesprejemljivo objemati in se dotikati neznanca na ulici. Povečana količina dotika plesalca bolj poveže z drugimi člani skupnosti in sprosti napetost med neznanci, zato je vzdušje na salsa plesnih dogodkih običajno bolj sproščeno in prijetno. (Pušnik in Sicherl, 2010)

Salsa plesna etiketa

Salsa skupnost oblikuje svoje norme, svoja pričakovanja o vedenju plesalca. Skupek teh norm je poimenovan »salsa plesna etiketa«, ki je pravzaprav bonton lepega plesnega vedenja. Norme so specifično prilagojene vsakemu spolu posebej. Moška spolna vloga pri salsi je definirana kot vloga vodilnega in ženska spolna vloga je definirana kot vloga sledečega. Definiciji spolnih vlog nakazujejo spolno specifične naloge med plesom v paru. Vodilni preko specifičnega gibanja rok in prave količine potisne ali vlečne sile odda impulz, s katerim izrazi željo po izvedbi določenega plesnega giba. Naloga sledečega je prepoznati ta impulz in se odzvati nanj tako, da sledeči izvede plesno figuro, ki jo je nakazal impulz. Kljub temu da vodilni narekuje gibanje sledečega, vodilni pusti sledečemu toliko svobode, da sledeči lahko vodenim gibom doda svoje osebne stilizacije (styling) figur. Občasno lahko vodilni tudi prekine fizični kontakt, kar omogoči sledečemu, da izvede svoj solo del. Če se plesalkino vedenje ne sklada s plesnim bontonom, ji skupnost pripiše status »slabe plesne etikete«, ki je sankcionirana z izločitvijo posameznika iz plesnega kroga. Posameznica ni prisiljena izstopiti iz salsa skupnosti temveč je izločena na ta način, da drugi plesalci nočejo več plesati z njo. (Lau, 2012)

Spolna objektivizacija plesalke

Poleg same sprostitev ob pobegu iz vsakdanjega življenja, lahko salsa posamezniku predstavlja tudi nekakšno masko pod katero posameznik lahko izvršuje dejanja, ki presegajo standarde sprejemljivega v glavni družbi in tako projicira lastno anksioznost o seksualnosti in fizičnosti na eksotično tujo kulturo. Plesalci lahko izživijo svoje fantazije ob erotičnem dotikanju plesnega partnerja pod opravičilom plesne prakse. Čeprav latino kulturo zaznamuje bistveno več fizične bližine in dotikov, ples pogosto nima takšnega erotičnega naboja, kot mu ga dodajo zahodnjaki. (Malnig, 2009) Tako pride do obsojanja plesne subkulture kot razvratne prakse iz strani tradicionalne družbe.

Glavno vlogo v procesu seksualizacije plesa ima trženje globalnega fenomena salse in s tem latino kulture. Zaradi večje profitabilnosti se trži izumetničena fantazijska predstava o Latino kulturi, ki predvsem poudarja spolno privlačnost predstavnic nežnejšega spola preko razgaljanja telesa. Zaradi specifične kode oblačenja, ki je grajeno na načelu: »pokazati čim več«, prevzamejo plesalke nov status spolnega objekta. Ženske sprejemajo to novo vlogo predvsem zaradi zagotovitve moške pozornosti.

V sistemu institucionalizirane heteroseksualnosti, si ženska, ki se poskuša približati standardom idealnega ženstvenega telesa zagotovi boljše možnosti pri iskanju partnerja. Videz idealnega ženstvenega telesa je videz, s katerim ženska izraža fizično ranljivost ter inferiornost moškemu, s tem pa moškemu omogoča, da izkaže svojo dominantnost skozi zaščitniško vlogo (Kourany, Sterba in Tong, 1999).

Telo plesalke: fizična projekcija statusa

V dandanašnji potrošniški družbi naše fizično telo; njegova oblika, discipliniranost in negovanost, postalo statusni simbol, nosilec simbolne vrednosti. Sodobna družba je izoblikovala ideale fizičnega videza h katerim stremijo posamezniki z uporabo različnih sredstev, kot so diete, fizična aktivnost, uporaba ličil ter plastična kirurgija. Ohranjanje in oskrbovanje fizične podobe je torej ključnega pomena za posameznikovo izražanje individualnosti, seksualnosti ter posledično, za izoblikovanje lastne samopodobe. Posameznikovo telo v moderni družbi tako predstavlja obliko fizičnega kapitala sestavljenega iz moči, statusne pozicije ter simbolne vrednosti, ki ko ključnega pomena za pridobitev določenih dobrin. Samo oblikovanje posameznikovega telesa je v veliki meri predeterminirano glede na družbeni kontekst iz katerega izhaja posameznik. Z modifikacijami videza lahko povečamo fizični kapital ter posledično svojo družbeno pozicijo tako v domači, kot v javni sferi (Thomas, 2003).

Analiza intervjujev in opazovanja z udeležbo

Izvedenih je bilo osem intervjujev, od tega z štirimi plesalkami in štirimi plesalci. Analizo intervjujev dopolnjujem tudi z analizo podatkov, pridobljenih preko opazovanja z udeležbo. Ker se v svoji raziskavi predvsem na razlike med spolnima vlogama ter spolno specifičnim odnosom do strukture salsa skupnosti, moj analitični okvir temelji predvsem na moderni feministični teoriji. V svoji analizi se dotaknem tudi teme ponotranjenja statusa plesalke. Ta status temelji na predpisanih spolno specifičnih interakcijskih vzorcih med člani salsa skupnosti, zato proces ponotranjenja norm analiziram skozi prizmo interakcionistične teorije. Interakcionizem namreč postavlja kot temelj skupnosti odnose med posamezniki znotraj nje in preučuje kako posamezniki interpretirajo interakcijo okoli njih. Ni pomemben le pomen samega vedenja temveč posameznikova interpretacija pomena tega vedenja. (Williams, n.d.)

Pogled intervjuvancev na submisivnost/dominantnost spolno determiniranih plesnih vlog

Ženske vlogi vodilnega in sledečega ne dojemajo kot hierarhični odnos, temveč kot enakovreden odnos znotraj katerega je vsaka vloga predpisana glede na »pravila igre«. Ker te norme zadevajo zgolj ples, in ne obnašanje posameznika znotraj salsa skupnosti, se njihov vpliv izniči v trenutku, ko plesalci zapustijo plesišče.

Nekateri moški pa dojemajo ples kot sredstvo izražanja svoje dominance, čeprav ne opredeljujejo sami plesni vlogi, kot hierarhično urejeni. Željo po izražanju dominance so izrazili predvsem tisti plesalci, ki se v vsakdanjem življenju znajdejo pretežno v podrejenih vlogah, tako v službi, kot doma. Kljub temu da plesalci preko vedenja potrjujejo svojo moškost, odklanjajo idejo o strogo patriarhalni družbeni ureditvi, in si želijo enakovrednega odnosa z nasprotnim spolom. Nekaj informantov je posebej izpostavilo, da si v domačem okolju nikakor ne želijo nadvladati svoje partnerke, temveč si želijo razumevajočega partnerstva.

Iz intervjujev je bilo prav tako razvidno, da plesalke v vsakdanjem življenju večkrat prevzemajo dominantne položaje, kot plesalci. To dosegajo predvsem s prevzemanjem »tradicionalno« moških vlog v patriarhalni družbeni ureditvi. Slovenska moderna družba je še vedno deloma patriarhalno naravnana, zato ženske pot do enakopravnosti vidijo v enakovrednem izpolnjevanju že obstoječih vodilnih, torej moških vlog, ženske vloge pa ostajajo bolj ali manj razvrednoteno v moderni družbi.

Težave pri sprejemanju novih vlog

Plesalke se ob prvem »srečamo« s salso velikokrat soočajo s težavami pri sledenju soplesalcu. Plesalke velikokrat prehitijo plesalčevo vodenje, če le dovolj hitro prepoznajo, katero figuro želi plesalec izpeljati. S tem postanejo neuspešne pri izpolnjevanju njihove primarne naloge na plesišču, to je odzivati se na plesalčeve impulze. Nekatero plesalke poskusijo celo prevzeti vodstvo, če ocenijo, da je plesalec nižje stopnje plesnega znanja kot plesalka ali, če plesalec izgubi ritem. Če plesalec sam ne izrazi želje po takem vedenju plesalke, je tako obnašanje na plesišču nesprijemljivo. S kršitvijo teh norm si plesalka

pridobi status »slabe plesne etikete«. Slaba etiketa je sankcionirana z izločitvijo iz plesnega kroga, saj tisti plesalci, ki so izkusili to nezaželeno vedenje ne bodo več prosili za ples nosilko etikete. Plesalci lahko, vendar to ni nujno, sprejmejo plesalko nazaj v plesni krog, po določenem časovnem obdobju, če plesalka v tem času popravi svoje vedenje. Čeprav je vodenje ter sledenje pripisano spolno pogojenim vlogam se je večino plesalcev in plesalk preizkusilo tudi v nasprotni vlogi, torej ženske v vlogi plesalca/vodilnega ter moški v vlogi plesalke/sledečega. V drugi vlogi so se želeli preizkusiti predvsem zaradi želje po razumevanju vloge njihovega plesnega partnerja. Skozi pridobljene izkušnje so se naučili bolj ceniti vodenje ali sledenje plesnega partnerja ter se poskušali izboljšati v opravljanju lastne vloge. Kljub navdušenjem nad novo izkušnjo so informatorji svoje vloge ne bi želeli zamenjati za vlogo nasprotnega spola, kar nakazuje na proces identifikacije z novim statusom ter ponotranjenje nanj navezujočih se norm.

Internalizacija statusa Salsere

Glede na vpliv novega statusa na posamezno Salsero, se le-te delijo na dva tipa:

- a) *Salsera prvega tipa* dojema ples salse izključno kot sprostitiv v prostem času, kot fizično vadbo, ter bi salsa ples zlahka kadarkoli zamenjala za kakšno drugo obliko preživljanja prostega časa.
- b) *Salsera drugega tipa* pa je plesalka, ki je plesni status ponotranjila ter posledično prekonstruirala svojo osebno identiteto ženske.

Tipa plesalk označujeta dva nasprotna pola v procesu ponotranjenja statusa, zato se večina plesalk v realnosti znajde nekje v sredinskem delu spektra med obema poloma ali pa se nagibajo bolj proti drugemu tipu plesalke. V analizi se bom bolj podrobno posvetila plesalkam drugega tipa, saj najbolj ilustrativno prikazujejo možen vpliv plesnih norm na posameznega akterja.

Večina informatork je poročala, da se jim je samozavest, odkar plešejo, bistveno dvignila. Posledično se je izboljšala tudi njihova samopodoba. Dvig samozavesti je posledica novega privilegiranega ženskega statusa v očeh nasprotnega spola. Ker se plesalke začnejo zavedati svojega fizičnega kapitala, ter kako ga potencialno nadgraditi. Izboljševanje fizičnega kapitala se kaže v spremembah stila oblačenja. Plesalke začnejo poudarjati svojo postavo z bolj oprijetimi, nemalokrat tudi bolj razgaljenimi oblačili. Informatorke so poročale tudi, da več časa porabijo za ureditev svojega videza zaradi povečane uporabe ličil ter dodajanjem nakita, k njihovi opravi. Ta novejši stil oblačenja so opredelile, kot bolj ženstven za razliko od njihovega dotedanjega stila oblačenja.

Modifikacija fizičnega videza pripomore k ohranjanju novega ženskega statusa plesalke in posledično izražanje seksualnosti in individualnosti. To se odraža predvsem v spremembah pri interakciji z drugimi ljudmi. Med samo interakcijo se zmanjša fizična razdalja med komunikatorjema tako pri verbalni, kot pri fizični komunikaciji na salsa plesišču ter izven njega. To pripomore k krepitvi plesalkinega socialnega kapitala, ki vpliva

na vzpostavitev ter ohranjanje interakcijskih odnosov plesalke tako v javni, kot v domači sferi.

Zaključek

Salsa je kot tuja kulturna praksa sredstvo, ki omogoči plesalki izboljšanje lastne samopodobe ter družbenega statusa. Tuja kulturna praksa s seboj prinaša tudi nam »tuje« predpise vedenja znotraj salsa skupnosti. Povečana količina fizičnega kontakta je norma salsa skupnosti, ki plesalko prisili v atipično vedenje znotraj širšega slovenskega družbenega konteksta. To vedenje lahko izzove neodobravanje zunaj same plesne skupnosti, medtem, ko znotraj nje izboljša statusni položaj plesalke in poveča njen socialni kapital. Čeprav lahko novi vedenjski vzorci naletijo na stereotipno obsojanje v javnosti, imajo za posameznico večinoma pozitiven efekt skozi vzdrževanje ter izboljševanje interakcije v medsebojnih odnosih.

Čeprav salsa subkultura velja za »rušitelja« tradicionalnih norm slovenske družbe, znotraj salsa skupnosti veljajo zanjo specifična pravila, katera mora posameznica sprejeti, če želi postati del te skupnosti. Čeprav so pri plesu vlogam pripisani vodilni ali submisivni položaji glede na spol člana skupnosti, slovenski salsa plesalci vlog ne dojemajo kot hierarhično ureditev, temveč kot enakovredni odnos, potreben za izvajanje kulturne prakse.

Vloga Salsere je v veliki meri povezana z izražanjem seksualnosti in individualnosti plesalke, zato slovenske plesalke z izvajanjem tuje kulturne prakse sprejmejo ter ponotranjijo zanje »nov« seksualiziran ženski status, kar se odraža znotraj ter zunaj salsa skupnosti preko vedenjskih vzorcev ter oblačenja. S poudarjanjem nove statusne vloge plesalke povečajo svoj fizični kapital, kar se odraža predvsem v odnosu do nasprotnega spola.

V raziskavi sem se osredotočila na ljubljansko salsa skupnost, katero sestavljajo plesalke, ki zaradi svojih karakteristik v večji meri predstavljajo glavnino slovenske populacije. To mi omogoča generalizacijo ugotovitev o ponotranjenju novega statusa na ženske predstavnice družbe tudi izven salsa skupnosti. Ta raziskava se je osredotočila na to, kako poteka proces identifikacije ženske z vlogo Salsere, vendar sem preko analize prišla do ugotovitve, da se ta proces razlikuje od plesalke, do plesalke. Možnost nadaljnega raziskovalnega dela vidim v preučevanju dejavnikov, ki vplivajo na delež, do katerega vpliva proces identifikacije na posameznico; ali je to odvisno od starosti, družbenega razreda, pozicije moči v domači ter javni sferi.

Viri

KOURANY, A., STERBA, P., TONG, R. (1999) *Feminist Philosophies*. 2. Izdaja. New Jersey: Prentice Hall.

LAU, C. (2012) Salsa Dance Etiquette for Follows: How to Avoid Being Blacklisted When Social Dancing. *danceclasschallenge*. Weblog [Online] 13. Oktober. Dostopno na: <https://danceclasschallenge.wordpress.com/2012/10/13/salsa-dance-etiquette-for-follows-how-to-avoid-being-blacklisted-when-social-dancing/> [12. 3. 2015]

MALNIG, J. (ur.) (2009) *Ballroom, Boogie, Shimmy Sham, Shake: a social and popular dance reader*. Illinois: University of Illinois Press.

PUŠNIK, M., SICHERL, K. (2010) Relocating and personalising salsa in Slovenia: to dance is to communicate. *Anthropological notebooks*, letnik 16, številka 3, str. 107-123. Dostopno na: <<http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-XILFJOAU>>

THOMAS, H. (2003) *The Body, Dance and Cultural Theory*. New York: Palgrave Macmillan.

WILLIAMS, Y. (ni datuma) *Interactionism in Sociology: Definition, Examples & Quiz*. study.com. [WWW] Dostopno na: <http://study.com/academy/lesson/interactionism-in-sociology-definition-examples-quiz.html> [15. 3. 2015]

Priloge

Prepisi zvočnih posnetkov intervjujev so bili editirani. Krajši izpusti besedila so označeni s ..., daljši izpusti besedila pa z [...]. Manjše spremembe in parafraze dialekta niso označene.

Intervju 1 (ženska)

Kako dolgo že plešeš salso?

Petnajst let...hitro čas teče.

Kakšni so bili razlogi, da si začela plesati?

Latinsko ameriška glasba. Do plesa sem prišla preko glasbe.

Kakšni so bili prvi občutki ob vztopu na salsa sceno?

Fantastični, evforični!

Si imela na začetku kakšne pomisleke?

Ko sem stopila na to sceno, je bila še zelo nerazvita. Zelo malo ljudi je plesalo salso in tudi priložnosti za ples je bilo bolj malo. Zato smo bili tisti, ki smo plesali toliko bolj radovedni in smo raziskovali; kje in kako se pleše. Bila sem popolno navdušena nad plesom.

Kaj te je najbolj fasciniralo, ko si se prvič odpravila na salsa plesni večer?

Ples ti da veliko energije, izboljša počutje. Te tuji etno elementi so me popolnoma navdušili. Vedno me je navduševala etno glasba, pri salsi pa me je poleg glasbe očaral še ples.

Si se lahko poistovetila z salsa/latino kulturo?

Popolma. Zelo veliko sem tudi popotovala po latinski Ameriki, zato sem se ob tej kulturi počutila kot doma. Glasba in tisti kraji se mi zdijo kot del moje osebnosti, ki je manjkal v Sloveniji.

Si že prej plesala plese v paru?

Ja, že prej sem plesala družabne plese, vendar zanje ni bilo toliko priložnosti, kot jih zdaj ponuja salsa.

Ali si bolj uživala pri solo plesu ali pri plesu v paru?

Boljše mi je bilo plesati v paru, ker je treba sodelovati in ustvarjati z drugo osebo. To se mi je zdelo zelo zanimivo.

Kaj ti je bilo najtežje pri učenju salse?

Pravzaprav nič. Salso sem se učila kar od plesalcev, zunaj, na plesišču. Kasneje, ko sem začela organizirati tečaje, pa sem šla še sistematično čez vse stopnje tečajev.

Ti je bilo na začetku težko slediti pri salsi?

Ne.

Se ob vodenju plesalca počutiš v podrejenem položaju?

Ne. To sem sprejela kot neko igro. Tako pač je, na plesišču.

Si ti kdaj poskušala prevzeti vlogo plesalca?

Seveda, saj je bilo včasih treba plesalcu med učenjem kaj pojasniti. Med samim plesom, pa se ne spominjam, da bi kdaj poskušala voditi. Vem pa, da je nekaterim ženskam zelo težko slediti vodenju plesalcu. Jaz nekako nisem imela izbire, saj so me preko vodenja plesalci pravzaprav učili samih korakov in figur na začetku.

Ti je bilo neudobno zamenjati vlogo?

Ne, pri učenju se mi to ni zdelo nič nenavadno.

Se bolje počutiš v vlogi sledečega pri plesu?

Ja, pri plesu se, čeprav v vsakdanjem življenju znam »komandirati« ljudi.

Ali v tvojem vsakdanjem življenju potem prevladujejo vodilni ali podrejeni položaji?

Večkrat se najdem v vodilnih položajih. Pri plesu pa mi ustreza, da me vodi plesalec.

Ti ustreza, da se večkrat znajdeš v vodilnih položajih?

Vodilne položaje prevzemam enostavno zato, ker jih moram, vendar se taga občasno naveličam. Včasih bi mi prav prijalo, da mi ne bi bilo potrebno prevzeti vodstva. Ne čutim neke potrebe po dominantnosti.

So se ti zdeli občutki kaj drugačni, ko si vodila moškega ali, ko si vodila žensko?

Vodila sem jih le pri učenju. Seveda sem se počutila drugače, saj tega običajno ne počnem, zato sem se počutila malce izgubljeno. [...]moški se ne pustijo voditi, ker ne znajo plesati za ženske...to je zato, ker jih mi učimo, da morajo biti vodje, zato oni enostavno ne znajo zamenjati vloge...

Misliš, da bi se dalo plesalce naučiti nasprotnih vlog?

Mogoče bi se dalo, vendar bi nastala popolna zmeda, predvsem v moških glavah.

Ali bi bilo koristno izkusiti tudi vlogo plesnega partnerja?

Ja, zdi se mi koristno, ker bi potem bolj razumeli, kakšne sposobnosti zahteva od plesalca določena vloga.

Ali se počutiš med plesom bolj ženstveno?

Se ja, včasih, če mi to plesalec dovoljuje.

Si v vsem tem času, odkar plešeš salso postala bolj ženstvena?

Sem ja. Začela sem nositi pete. Prej sem jih obula le ob posebnih priložnostih. Tudi sam stil oblačenja se je spremenil; oblačila morajo biti bolj oprijeta, razstegljiva, kratka, ne kupujem nič več »kar ne pleše«.

Je ples kaj vplival tudi na tvoj odnos do nasprotnega spola?

Ja, postala sem skoraj predrzna. Stiskanje in drgnjenje mi ne predstavlja več nobenega problema. Osebni prostor je skoraj nič. Predvsem se mi je povečala samozavest.

Intervju 2 (moški)

Kako dolgo že plešeš salso?

4 leta

Kakšni so bili tvoji razlogi, da si začel plesati salso?

Moja najboljša prijateljica je rabila soplesalca.

Kakšni so tvoji prvi občutki s plesišča?

Bilo mi je zelo nerodno, težko mi je bilo priznati, da sem začetnik.

Kaj ti je bilo najtežje pri učenju salse?

Pravzaprav nič. Zelo se mi je mudilo učiti novih stvari, ker sem želel čimprej napredovati. Napredek se mi je zdel prepočasen.

Ti je bilo nekako naravno sprejeti vodilno vlogo moškega pri plesu?

Ja, ta vloga se mi je zdela povsem samoumevna, moram pa priznati, da mi je še zdaj težko plesati z ženskami, ki želijo voditi in teh žensk je zelo veliko.

Si se že kdaj preizkusil v vlogi plesalke?

Ja, in sicer na tečaju, ko sem čutil, da ne odvodim pravilno soplesalke. Učitelja sem zato prosil, da me odvodi v figuro, kar mi je pomagalo razumeti kaj delam narobe in kako to popraviti.

Se med plesom počutiš v nadrejenem položaju?

Na nek način ja.

Pa ti to ustreza?

To mi je všeč. Sem moški in pri plesu lahko žensko vodim, za razliko od vsakdanjega življenja, kjer prevladujejo partnerski odnosi. Včasih ste ženske v vsakdanjem življenju celo močnejše, to pa dostikrat povzroči težave pri plesu, ko ženaka želi voditi. Ta vodilna vloga mi zato kar ustreza.

Se v vsakdanjem življenju večkrat znajdeš v podrejenih ali na vodilnih položajih?

Večinoma so mi bile v službi ženske v nadrejenih položajih. S tem ni popolnoma nič narobe in priznam, da me karakterno močne ženske v tem primeru celo privlačijo. Po drugi strani pa s tem ko postajam starejši, želim prevzemati odločitve, kot moški.

Bi si želel večkrat prevzeti vodilne položaje?

Ja, ker se čutim sposobnega za to. Fino je imeti žensko za sodelovko zaradi drugačnih pogledov na reševanje problemov. Zdi pa se mi, da tega partnerskega odnosa moški niso sposobni sprejeti. Čeprav sem imel v službah že kar nekaj vodilnih položajev, mi je včasih bolje ostati takoj za »front man-om«, kjer še vedno držim vajeti v rokah.

Ali te je med plesom kdaj vodila ženska?

Ja.

Ali si opazil kakšno razliko, če te je poskusil voditi moški ali, če te je poskusila voditi ženska?

Načeloma ne. ...Kadar me je vodila ženska, me je učila novih korakov, figur, v katere sem jo v nadaljevanju vodil jaz...

Ali opaziš kakšne izrazite razlike med plesalko ter žensko, ki ne pleše?

...Na plesišču se takoj opazi razliko med začetniki in bolj izkušenimi plesalci, predvsem gre za razliko v samozavesti in zaupanju med plesnima partnerjema. Tudi sam se včasih še znajdem v podobni vlogi.

Se ženske, ki plešejo znajo bolj ženstveno izražati?

Mislím, da ja. Samozavest se izraža skozi držo, hojo, način oblačenja. Začetnice se običajno bolj »cunjasto« oblačijo in poskusijo zakriti svoje telo medtem, ko bolj izkušene plesalke z bolj oprijetimi oblačili želijo bolj poudariti svoje obline.

Se ti to zdi bolj privlačno?

Sam način oblačenja se mi ne zdi bolj privlačen, njihova drža in povečana samozavest, pa se mi definitivno zdita bolj privlačna.

Si sam na sebi opazil kakšne karakterne spremembe odkar plešeš?

Tako, kot pri drugih, sem tudi pri sebi opazil dvig samozavesti. Tudi drža se mi je spremenila, nenazadnje pa je ples tudi odlična kardio vadba.

Intervju 3 (moški)

Kako dolgo že plešeš salso?

Zdaj teče deseto leto.

Kaj pa so bili glavni razlogi, da si se začel ukvarjati s salso?

Moj glavni razlog je bil ta, da sem pogrešal ples. Leta nazaj sem treniral športni ples in po zaključku tekmovalne kariere sem se popolnoma nehal ukvarjati s plesom. Nekako sem iskal nek dober razlog za vključitev nazaj v ples.

Se spomniš kakšnih prvih vtisov iz salsa plesišča?

Ja to, da sem se sam sebi zdel grozno štorast. Ko sem takrat gledal ostale plesalce so se mi zdeli waw, res dobri, čeprav so, tako kot jih vidim danes to le povprečni salsa plesalci.

Bi izpostavil kakšno bistveno razliko med tekmovalnim plesom in salso?

Bistvena razlika je v tehniki, v preciznosti tehnike.[...]

Ti je bilo kaj težko pri učenju salse?

Ja, izpostavil bi vodenje. Glavni čar salse je, da plesalci vodijo in plesalke sledijo plesalčevemu vodenju. Kako voditi je bilo zame težko, ker sem bil iz tekmovalnih plesov navajen neke koreografije... Pri salsi pa mora plesalec voditi ves čas, ves čas ustvarjati nek film v glavi. Dokler ne preizkusiš toliko in toliko plesalk, ki ti sledijo ne moreš ugotoviti kako pravilno voditi.

Ti vodenje pri plesu ustreza?

Ja, mi ustreza in to zato, ker če plesalec dobro vodi, plesalke rade plešejo s tabo.

Se ti zdi, da je ta, ki vodi pri plesu nekako v nadrejenem položaju do tistega, ki sledi?

Ne, ne bi rekel. To pa zato, ker mora plesalec dati v svojem vodenju plesalki toliko svobode, da se lahko prosto izraža. Za to ima na voljo svoj styling...

Se ti zdi, da ženska lahko enako dobro vodi pri salsi kot moški?

Lahko, če se tega nauči. Zakaj ne?

Se v vsakdanjem življenju večkrat znajdeš na vodilnih ali v podrejenih položajih?

V podrejenih položajih, če pogledam službo.

Ali ti to ustreza?

Trenutno mi, zaradi pomanjkanja časa. Za vodenje namreč potrebuješ več časa... V tem momentu mi to ustreza, mogoče v generalnem življenju ne, v tem momentu pa.

Kakšni so občutki, če pri plesu zamenjaš vlogo in prevzameš vlogo plesalke?

Ko sem to prvič poskusil, mi je bilo to blazno nenavadno, ker si do neke mere odvisen od kvalitete vodenja nekoga drugega. Potem, ko se pa enkrat tega navadiš in ti to postane samoumevno, se prepustiš tej vlogi in ob tem uživaš.

Ali je razlika v vodenju ženske in moškega?

S plesalcem so to le nekajkrat poskusil, je pa definitivno plesalec boljše vodil. To je enostavno zaradi tega, ker plesalke običajno še nimajo tega občutka, ker so navajene popolnoma drugačne vloge.

Ali je ples kaj preoblikoval tvoj karakter?

Ne bi rekel.

Se je tvoj odnos do nasprotnega spola zaradi plesa kaj spremenil?

Da, to bi pa do neke mere lahko rekel, predvsem zato, ker te pri športnem plesu navajajo na odnos do tvojega plesnega partnerja, do ostalih plesalcev...to delo vpliva pri vseh plesalcih, ki plešejo v parih...To pozitivno vpliva na odnos do partnerja oziroma sočloveka.

Intervju 4 (ženska)

No zdaj najprej me zanima koliko časa že plešeš salso?

Salso plešem že približno dve leti s presledki. Vmes sem bila eno leto v tujini in nisem plesala.

Zakaj si se odločila začeti plesati salso?

Na sploh so mi všeč latino plesi. Plešem tudi druge plese. Hotela sem nekaj, da bi popestrila. Razšla sem se s fantom in je bila to nekako zamenjava.

A se mogoče spomniš kakšnih prvih vtisov s plesišča, ko si šla prvič plesat salso?

Šla sem skupaj z eno Španko, prijateljico, ki je bila tukaj v Sloveniji preko Erazmusa. Šle sva v Sputnika. Posnela sem video tam, vso to atmosfero in mi je bilo ful lepo. To je bil glavni povod za salso. Že večkrat sem razmišljala o salsi ampak potem ko sem videla kako plesalci plešejo tam sem se odločila za tečaj.

Kaj pa ti je bilo najtežje, ko si se začela učiti?

Najtežje je bilo naučiti se kontrolirati gnečo na plesišču.

Ti je bilo mogoče tudi težko sleditivodenju plesalca?

Ja, to me nekako vseskozi spremlja, ker so novi elementi pa je včasih težko ja. Odvisno od plesalca. Z enimi se dobro ujameš, z drugimi se malo manj.

Se pravi, da mora plesalec znati dobro voditi.

Ja. Ali pa je to mogoče že neka kemija.

Ali si se mogoče zaradi tega vodenja počutila glede na to, da si prej večinoma plesala solo plese počutila, da si se znašla v nekem podrejenem položaju v odnosu do soplesalca?

Ne nikoli. V bistvo sem tudi že na maturantskem plesu plesala trikrat.

Ali se v vsakdanjem življenju večkrat znajdeš na vodilnih ali pa v podrejenih položajih? V službi? Doma?

Na to vprašanje je pa težko odgovoriti. Ja včasih se znajdeš v podrejenem položaju v odnosu s profesorji čeprav se mi zdi dosti boljši odnos na faksu kot pa v srednji šoli. Se mi zdi, da profesorji v srednji šoli delajo dosti večjo avtoriteto. Ja, če imaš šefa v službi moraš biti podrejen.

Ti to ustreza, da se znajdeš večkrat v podrejenem položaju? Ali bi to spremenila?

Ne vem. Nisem veliko razmišljala o tem, da zdaj sem pa podrejena. Tako je in to sprejmeš. Sicer pa zdaj imam študentsko delo, inšpektorke za študentsko prehrano, zdaj sem pa jaz nekako v nadrejenem položaju. Tako da se menjujejo ti položaji.

Ali si kdaj ti vodila v paru? Se pravi, da nisi ti sledila soplesalcu ampak da si ti vodila koga?

Mogoče, če sem samo pokazala kakšen element soplesalcu drugače pa ne, da bi cel ples vodila pa ne.

Ali misliš, da ženska lahko enako dobro vodi v plesu kot moški?

Ja seveda, če bi to natrenirala bi lahko vodila, ane?

Takrat ko si ti vodila plesalca, ko si mu pač pojasnila kakšne figure, kako si se ti potem počutila?

Ne ven, nisem razmišljala o tem kako sem se počutila. Nič posebnega.

Ali si mogoče, kdaj žensko poskusila voditi?

Moram pomisliti. Po moje, da ne.

Kako se pa ti med plesom počuti? Ali se ti bolj žensko počutiš medtem ko plešeš?

Ja se ja.

Ali se to tudi kaj v tvojem vsakdanjem življenju odraža?

Ja mislim, da odkar plešem sem postala bolj socialen človek. Prej mi je bilo vedno nerodno plesati zdaj pa ne razmišljam o tem. Tudi, če grem plesati polko recimo mi ni narodno iti na plesišče in improvizirati.

Prej sem govorila o nadrejenosti in podrejenosti. Ali pripisuješ podrejenost med ženske lastnosti?

Ne, po moje, da ne. Nisem nikoli o tem razmišljala, da bi sedaj zaradi tega, ker ženske sledimo bile v podrejenem položaju. Se mi zdi, da moški so tam za našo oporo v plesu.

Potem sta bolj enakovredna položaja?

Ja.

Ali se je mogoče tudi tvoj odnos do nasprotnega spola kaj spremenil odkar plešeš?

Ne vem.

Mogoče je kje kakšna razlika v tvoji samozavesti?

Ja verjetno sem bolj samozavestna. Bi rekla, da ja.

Intervju 5 (ženska)

Kako dolgo že plešeš salso?

Od julija, se pravi več kot pol leta.

Kakšni so bili tvoji razlogi, da si vztopila na salsa sceno?

Bila mi je všeč. Veliko sem hodila v Sputnika (salsa bar) sem opazila intenzivne tečaje, ter se vpisala.

Se spomniš kakšnih prvih vtisov?

Selo nerodno mi je bilo oditi na salsa dogodek in plesati.

Kaj ti je bilo najtežje pri začetku učenja salse?

Ritem.

Ti je bilo mogoče težko slediti vodenju plesalca?

Ja, dokler so se plesalci šele učili korakov in niso znali še dobro voditi... vendar nisem imela nekih večjih težav.

Ali ti je bilo težko slediti tudi bolj izkušenem plesalcu?

Pri bolj zahtevnih korakih ja.

Si se zaradi vodilne vloge plesalca počutila v podrejenem položaju do njega?

Ne.

Ali se v vsakdanjem življenju večkrat znajdeš na vodilnih ali v podrejenih položajih?

Na vodilnih.

Ali ti to ustreza?

To mi ustreza.

Ali si kdaj poskušala prevzeti vlogo vodilnega pri salsi?

Ja rekli so mi, da sem večkrat nenamerno poskušala voditi plesalca.

Ali se ti zdi, da ženska lahko enako dobro opravlja vlogo plesalca kot moški?

Ja, če to želi.

Ali te je že kdaj pri plesu vodila ženska?

Ja, na tečaju.

Ali so bili občutki ob njenem vodenju kaj drugačni, kot pri vodenju moškega?

Ne.

Ali se, odkar si začela plesati, počutiš bolj ženstveno? Ali ti ples omogoča, da bolj lahko izraziš svoje ženske lastnosti?

Ne. Da bi se prav zaradi tega počutila bolj ženstveno, se ne.

Ali je salsa še kako drugače vplivala na tvoje vsakdanje življenje?

Predvsem kot sprostitev mi prinese veliko pozitivne energije.

Je salsa pustila kakšen vpliv tudi na tvojih karakternih lastnostih?

Ne.

Ali pripisuješ podrejenost med ženske lastnosti?

Ne.

Ali se je v vsem tem času, ko plešeš kaj spremenil tvoj odnos do nasprotnega spola?

Ne. Predvsem gledam na ples le kot na obliko sprostitve, način preživljanja prostega časa.

Intervju 6 (moški)

No zdaj najprej me zanima koliko časa že plešeš salso?

Zanimal me je že od nekdaj, samo se nikan nisem mogel odločit. To je bil en razlog drug razlog je bil zdravstven. Imel sem težave s kolonom in sem šel plesati, tako da vidim kako se mi bo koleno obnašalo na plesu. Od kar plešem mi je ful dobro. Ples mi ful dobro vpliva na koleno in tudi na razpoloženje. Glede na to, da sem vsak dan stresu izpostavljen je to res ena taka sprostitev.

Kaj pa je bil ta sprožilen moment, da si se odločil, da zdaj pa se bom vpisal na tečaj? Kaj je bila tista ključna točka, da si se odločil, da se boš vpisal na tečaj?

Zabava.

A se mogoče spomniš kakšnih prvih vtisov, ko si začel plesat?

Dobrih? Slabih? Ali katerih koli? Bila je dobra družba in smo se fajn imel. Sicer potem ta skupini ni preživela in sem se priključil drugi skupini. Ne morem se spomniti prav kakšnega takega hudega vtisa, da bi bilo kaj takega. Skratka družba.

Kaj pa ti je bilo najtežje, ko si se začel učiti salso?

Ritem zato, ker je osem takti ritem. Običajno je evropski tri, štiri takti, salsa je pa osem.

Ti je bilo mogoče tudi težko se naučiti voditi pri salsi?

Ja, je pa še danes ko delamo nove elemente je težko voditi.

Ko si začel plesat salso, moški vodi, ženska sledi. Ali si se zato mogoče počutil v nadrejenem položaju v odnosu do svoje soplesalke?

Ne! Nikakor ne.

Ali se v službi ali pa doma večkrat znajdeš na vodilnih ali pa v podrejenih položajih?

V podrejenem položaju se najdem v službi to je absolutno, ker imam pač nadrejene in ne morem biti nepodrejen. V privatnem življenju pa nikakor ne.

Pa ti to ustreza ali bi si to želel spremeniti?

Sigurno, da bi. Mogoče bi bila neka prednost na nekih drugih formacijah. Ja, bi sigurno bi. Ampak samo v službenem ne v privatnem življenju. V partnerstvu, nad partnerico pa nikakor ne.

Ali te je mogoče pri plesu, kaj poskusila voditi ženska?

Ja.

Tako da sta prav namerno zamenjala vloge ali nenamerno?

Ja, nenamerno. Mogoče je videla, da sem malo neprepričan pa je prevzela kakšen gib, malo porinila, potegnila, kakorkoli. Ampak to samo za kratek čas potem pa se spremeni, ker ne more ženska v nobenem pomenu voditi. Vsaj jaz mislim tako. Mislim, da je moški tisti, ki mora voditi. Ne na nesramen način. Na en tak eleganten način bi želel jaz voditi.

Ali si kdaj poskusil plesati v vlogi plesalke?

Ne to pa ne.

A misliš, da žensko lahko enak dobro vodi v plesu, če se odloči prevzeti vlogo plesalke?

Ja, lahko, absolutno.

Ko ti vodiš med plesom ali misliš, da pride bolj do izraza ta tvoja moškost? Ali lahko to preko plesa izražaš ti?

Ja bi rekel, da ja, da se počutim in je prav, da se po moje tako počutim. Da izžarevam samozavest.

A se mogoče to odraža tudi v tvojem vsakdanjem življenju?

Ne. To je le neka stvar, ki jo počneš na plesišču. Ne v privatnem življenju ne. Tukaj pa pride do kompromisov,...

Ali se je tvoj odnos od kar plešeš torej v tem obdobju enega leta ali se je tvoj odnos do nasprotnega spola kaj spremenil?

Ne. Mogoče žensko še malo bolj spoštujem.

Intervju 7 (moški)

Koliko časa že plešeš salso?

Kmalu bo eno leto.

Zakaj si se odločil začeti plesati salso?

Nikoli nisem plesal in sem si rekel, da bom šel poskusiti.

A se mogoče spomniš kakšnih prvih vtisov s plesišča, ko si šel prvič plesat salso?

Ko sem prvič dejansko tako plesal je bilo ful grozno. S Katjo sva neki kao plesala ampak mi ful ni šlo. Zato sem bil ful slabe volje, porinil sem en par po nesreči. Tako da dokaj travmatični začetek.

Kaj pa ti je bilo najtežje, ko si se začel učiti salso? Glede na to, da prej sploh nisi nikoli plesal? Bi mogoče, kaj izpostavil? Eni so izpostavili ritem , eni vodenje.

Mogoče to, da nisem bil dovolj nežen, kar se tiče, če ni nobene agresije nujne no. Mogoče to, da sem bil malo prenežen.

Kje se je to poznalo, da si bil prenežen? Pri tvojem vodenju?

Ja, seveda.

Do sedaj nisi nikoli plesal in sedaj si se kar naenkrat znašel v položaju, da moraš ti voditi soplesalko. Ali si se počutil sedaj v nadrejenem položaju?

Počutil sem se, da imam ful odgovornosti, in da moram ravnati temu primerno. Recimo prej nisem bil dostikrat v tem položaju, in ko sem bil, nisem bil rad. Ampak opravljal sem izzive vestno.

Ali se v vsakdanjem življenju večkrat znajdeš na vodilnih ali pa v podrejenih položajih? V službi? Doma?

Večino bi rekel v podrejenih ampak spet odvisno od volje. Če sem takšne volje, da grem na sestanek na poslu, me ne bo nobeden ustavi. Recimo na poslu bom šel prvi gor. Če mi bo šel kdo na živce mu bom dal jasno vedeti. Spet po drugi strani sem umirjen in mi je res vseeno. Ampak načeloma bi reku, kakor si narediš.

Se pravi, da ne bi izpostavil, da kakšna stran prevlada.

Mogoče prevlada podrejeno ampak je odvisno, kako ti ta podrejen položaj sprejmeš oziroma koliko ga sprejmeš, kako se mu zoperstaviš.

Ali bi si mogoče to želel spremeniti, da bi bil večkrat na vodilnih položajih?

Če bi hotel to spremeniti bi že.

Ko si plesal. Ali te je kdaj ženska vodila?

Ne vem, ne spomnim se. Čisto možno. Verjetnost je zelo visoka ampak da bi se pa prav spomnil nekega primera, ne.

Mogoče nenamerno, da te je že poskušala voditi?

Ne.

Kaj pa to, da sta prav zamenjala vlogi?

Ne, nikoli. Bilo pa je recimo, da se ni pustil voditi.

Ali misliš, da ženska lahko enako dobro vodi v plesu kot moški?

Ja seveda,

Ali si kadarkoli poskusil plesati za plesalko? Da si ti prevzel vlogo plesalke?

Ja, je bilo ful smešno.

Kako si se pa počutil takrat?

Bilo mi je ful smešno, ker pač pred tabo stoji drugačen človek na katerega nisi navajen. Ali pa recimo z X-moškim (cenzurirano ime) je drugače.

Potem, če bi izbiral ne bi menjal vlog?

Ne vem, res ne vem.

Ali si bil kdaj na kakšnem tečaju, da si imel vaditeljico? Da je ženska pač poučevala.

Ja.

Ali se ti zdi, da ženska enako dobro vodi kot moški?

Da ona mene vodi ali kako?

Ne, če primerjaš, če moški vodi eno plesalko ali pa če ženska vodi. Ali lahko enako dobro vodita?

Ne vem, ker jaz sem videl profesionalca, tako da sigurno ima plesalec več izkušenj z vodenjem kot plesalke. Tako da že samo iz tega ni fer primerjava. Sicer pa inštruktorji so profesionalci in morajo znati oboje.

Kako se ti počutiš med plesom? Ali mogoče med plesom glede na to, da ti vodiš, ali se počutiš tako moški takrat?

Ja, zdaj si me dobila. Na to si skušam odgovoriti že dlje časa, ne samo med plesom. V bistvu ful dobro vprašanje, ne vem.

Mogoče ta vodilni položaj plesalca..

Ja, sigurno imam neko odgovornost.

Ti to pač omogoča, da se bolj izražaš kot moški?

Če si moški moraš stati za svojimi dejanji ne glede na to, kaj se okoli tebe dogaja in to, da si ti moški med ženskami ne pomeni nič pač moraš biti moški med moškimi.

Ali se to tudi kaj v tvojem vsakdanjem življenju odraža?

Sem razmišljal tudi o tem in se mi zdi, da ja. Zdaj ne vem ali je to pozitivno ali negativno. Načeloma nekih ful ekstra sprememb ni.

Ali bi mogoče nadrejenost opredelil kot moško lastnost?

Sigurno. Že recimo testosteron je hormon dominantnosti. Rabimo te analogije z živalskega sveta.[...]

Še zadnje vprašanje. Plešeš že eno leto. Ali se je v tem času tvoj odnos do nasprotnega spola kaj spremenil?

Ja, se je.

V kakšnem smislu?

Ja dobro vprašanje. N vem, kako odgovoriti. V smislu, da bolj gledam na ženske kot na ženske.

Ali ti je mogoče se lažje približati? Si kaj bolj samozavesten? Drugače komuniciraš z njimi?

Sigurno ja. Gledam iz tega vidika, jaz sem moški in ti si ženska. Ti imaš svoje naloge, svojo vlogo, jaz imam svojo.

Mogoče jih bolj razumeš?

Sigurno se poskušam poistovetiti, poskušati se dati v njihovo kožo. Poslušam dosti o enakopravnosti žensk in ponavadi večinoma ful znorim, ker pač ženske niso enakopravne oziroma oba spola nista enakopravna, ni pa fer. Nikoli nista bila in nikoli ne bosta ampak zdaj glede na to kakšno vlogo v družbi imate bi pa teoretično lahko bila ampak se mi zdi, da to posploševanje spola, da smo vsi enaki, nismo si.

Intervju 8 (ženska)

Kako dolgo že plešeš salso?

Zdaj bo eno leto.

Kakšni so bili tvoji razlogi, da si začela plesati salso?

Že od nekdaj sem si želela plesati v paru, to sem povedala fantu, ki je nato poiskal plesno šolo.

Se spomniš kakšnih prvih vtisov s plesišča?

Zdi se mi, da sem bila precej nerodna na začetku, vendar mi je bil všeč občutek, da plešem z nekom. Všeč mi je bilo, da se ženska odziva na vodenje.

Bi izpostavila kaj, kar ti je bilo težko ob učenju salse?

Težko mi je bilo uskladiti ritem s koraki.[...]

Ali ti je bilo na začetku težko slediti vodenju?

Ja, je bilo, vendar verjetno zaradi tega, ker sva bila oba začetnika. Ko sem plesala z bolj izkušenim plesalcem, mi je bilo lažje saj je točno vedel, kaj hoče...

Ali si se mogoče zaradi delitve vlog kdaj počutila v podrejenem položaju do plesalca?

Ne, tako se nisem nikdar počutila. On namreč da impulz za vodenje, moja odločitev pa je ali mu bom sledila... Tako se mi zdita vlogi enakovredni...

Ali se v vsakdanjem življenju večkrat znajdeš v podrejenih ali na vodilnih položajih?

...včasih se bolj počutim kot vodilna, kot ne[...]

Ali ti to ustreza?

To mi čisto ustreza.

Ali si že kdaj poskusila ti voditi, prevzeti vlogo plesalca?

...Sem, vendar mi ni bilo tako všeč.

Ali bi mogoče menjala vlogi?

Ne, ne bi menjala vlog.

Ali se ti zdi, da ženska lahko enako dobro vodi pri plesu kot moški?

Mislím, da lahko. Zdi se mi, da včasih mogoče celo bolje ve, kaj hoče od plesalke...

Ali te je kdaj vodila ženska pri plesu?

...sem že plesala s prijateljico in mi je bilo zelo všeč[...]

Ali so bili občutki kaj drugačni, ko te je ona vodila in ko te je vodil kak moški?

Bila je razlika, če te vodi nekdo, ki zna ali nekdo ki ne zna... če je moški znal plesati tako dobro, kot prijateljica, mi je bilo tudi z njim dobro plesati...

Ali se med plesom mogoče počutiš kaj bolj ženstveno?

Ja, med plesom se počutim zelo dobro. Oddajam energijo in nato prejemam nekakšne naboje sreče...se počutim bolj ženstveno. Na začetku mi salsa ni delovala najbolj ženstveno, v primerjavi z zumbo, ki sem jo plesala prej...po ženskem stylingu pa se mi zdi, da me tudi salsa naredi bolj ženstveno.

Se to odraža tudi v tvojem vsakdanjem življenju?

Pa zdi se mi, da se. Zdi se mi da je rajši uredim, nadenem uhane, naličim.

Se ti podrejenost zdi ženska lastnost?

Ne, vendar veliko ljudi misli, da je.[...] Mislím, da naša vloga ni podrejena ampak nas na nek način povzdigne, ker se vsi vedno obračajo k materinskim osebám.

Ali bi rekla, da se je v vsem tem času, ko plešeš kaj spremenil tvoj odnos do nasprotnega spola?

Teško vprašanje... se je in se ni. Na moškega gledam kot na dopnilo ženske, na nek način se dopolnjujeva. Tudi med plesom se moški in ženska dopolnjujeva...on da impulz, njena vloga je biti lepa...